

UNIVERSUL LITERAR

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară : pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei.

Iarnă grea

În ocazia grozavului viscol ce a bântuit săptămâna trecută, trenurile au rămas înzăpezite zile întregi.

CALENDARUL

Tăcere

Când mă scol dimineața și rup foaia zilnică din calendar, de multe ori mă gândesc că ea reprezintă o zi din viața mea, o zi mai puțin care s-a dus pentru totdeauna. E un regret că s-a dus și o speranță că ziua de azi sau cea de mâine va fi poate mai bună ca altele cari au trecut. Această presupunere e o speranță vagă, fără nicio siguranță, în prezent și viitor, e o amăgire și e poate rău sau o slăbiciune.

Fila smulsă din calendar, ce țin în mână, îmi amintește de alte multe pe cari le-am aruncat, ele sunt simbolurile visurilor mele și mi sugerează multe gânduri și amintiri.

Aceste petice de hârtie, în formă regulată, mă face să mă reîntorc cu gândul la vremea trecută, la tot ce-am iubit, la tot ce-am suferit și la bucuriile rare pe cari le-am avut.

Calendarul, pachet de file numerotate, multe cu negru și puține cu roșu, cuprinde subdiviziunile timpului și sărbători bisericești și naționale, date importante și istorice și înregistrarea fenomenelor în ordinea în care se succed. El e cel mai bun, cel mai util și cel mai indispensabil sistem cronologic și unul din criteriile convenționale stabilite pentru măsurarea și împărțirea timpului, adapat la nevoile vieții noastre zilnice.

Calendarul indică numele zilelor

dintr'o săptămână și numărul lor dintr'un an, cari se perindă banal și se scurg aproape pe nesimțite.

Foaia de hârtie dreptunghiulară, ce-o țin o clipă între două degete în fiecare dimineață, mă face să mă gândesc că multe bune și rele se pot întâmpla într'o zi în toate părțile lumii.

Filele ce le desprind zilnic mă învață că fiecare zi înseamnă pentru orice om îndeplinirea unei misiuni și a unei datorii și că timpul, care trece fără revenire, trebuie valorificat prin muncă rodnică.

Când rup ultima filă a calendarului fac o recapitalație a celor întâmplate în decursul anului trecut și rețin ce a fost mai de seamă în acest răstimp, iar când cu prima foaie se începe un nou an, deși sunt mai bătrân cu'n an, totuși mă obsedează speranța în mai bine.

Calendarul e o călăuză, un memento al timpului și al vieții care repetă zile monotone sau senine, triste sau vesele. El îmi vorbește de zădărnicia vieții și-mi afirmă că numai ce-i bun și frumos e durabil; el îmi întărește convingerea că numai primind viața așa cum e și făcându-ți pe deplin datoria cu cinste și cu demnitate, în colțul tău obscur, ești sau poți fi folositor societății.

G. Niculescu-Varone

*E liniște, tăcere sfântă,
Pe toate le cuprinde sara;
Doar gândurile mă frământă
Și suflul lor mi-a stins țigara.*

*Un ultim nouaș coboară,
Se 'nvârtă 'n calca-i cenușie
Și risipindu-se-apoi sboară
Lăsându-mi camera pustie.*

*Tăcerea vălul și-l întinde
Și-asupra tuturor îl lasă,
Apoi din gol încet desprinde
L'antome care 'ncep să iasă.*

*Și vin, mai rău să mă frământ,
Mai rău să-mi turbure gândirea
Și'n sborul lor încep să-mi cânte
Mărind și preamărind iubirea.*

Em. Hanganu

unde pot echilibra datoria de a face fericit pe cel cu care trăește și dorința de a fi el însuși.

Despre infidelitate

Dacă infidelitatea bărbatului este moralmente tot atât de gravă ca a femeii urmările sunt materialmente și socialmente diferite.

Trădarea femeii are nu numai ca consecință nașterea copiilor nelegitimi dar distrugerea familiei, ceea ce este mai grav.

Inima și judecata sunt distincte la bărbat, poate să-și înșele nevasfa, chiar urmând a o iubi, continuând a fi un bun tată, și chiar într'un oarecare sens un bun soț. Adică se poate concepe trădarea omului fără ca să rezulte distrugerea familiei.

În cazul trădării femeii, aceasta nu este posibil, Se poate ca femeia să meargă înainte cu bărbatul și cu amantul, când înșală nu din dragoste, dar din spirit de interes, sau din capriciu: în acest caz este pur și simplu ignobilă. Dar când trădează din dragoste, își pune în foc tot sufletul și toată inima: ea nu poate să iubească totdeauna pe bărbat și pe amant. Lucru asta nu este un efect al prejudecăților convenționale.

Este un efect al naturii, ca și consecințele deosebite ale dragostei pentru un sex și celălalt.

Infidelitatea femeii implică o ruptură hotărâtă cu soțul ei, pe care nu va mai putea să-l iubească; orcare ar fi buna lor voință, indulgența lor reciprocă, barca se va da afund iremediabil.

Infidelitatea bărbatului produce dimpotrivă doar, o crăpătură a bărcii care, cu o sinceră generozitate, o bună voință adevărată din amândouă părțile, poate fi perfect astupată.

Acesta este un punct de o importanță capitală, pe care femeia nu tre-

SPICURI

Din: Femea în lupta vieții de D-na Lombroso

Despre căsătorie

Întotdeauna au fost căsătorii nefericite, dar nici odată așa de multe ca în ziua de azi, după cum o probază dese divorțuri unde sunt admise.

Aceasta este, pentru că altă dată, a ști să satisfaci dorințele generale ale bărbatului era consecința naturală a educației pe care o primeau femeile. Că altădată ele își admirau în mod sincer bărbații, credeau tot sincer, că n'au dreptul să critice, erau vesele natural, pentru că viața modestă și fără responsabilități, pe care o trăiau, le făcea să fie mai mulțumite de cât acum, într'un fel mai naiv.

Femeile moderne și-au mai mărit pretențiile în căsătorie, dar au micșorat aptitudinile lor de a satisface cerințele masculine. Ele se istovesc plângându-se contra destinului și contra celorlalți, în revendicări care nu le servesc la nimic, și vor fi păgubi-

toare altora. De ar putea pricepe că sunt propriile lor victime, a naturii ori chiar, a tendințelor de neînălțurat a sexului lor propriu, și a celorlalți!

De ar putea să 'nțeleagă că este un lucru foarte grav căsătoria și foarte complex; că scopul nu este fericirea; dar că pentru a se apropia mai mult de fericire în familie, trebuie ca amândoi soții să priceapă pe celalt, fără ca să-și arate această dorință, să caute să satisfacă nu numai aspirațiunile care corespund la ale sale, dar acelea care sunt deosebite; să caute să priceapă izvorul natural ceea ce consideră că sunt cusăturile celui alt, să le considere fără amărăciune, cu o indulgență dragăstoașă care să-i îngăduie să le scuze și să le îndrepte cu un tact nemărginit.

Nu mai în felul asta unul și altul vor putea să ajungă la punctul exact

buie să-l piardă din vedere nici odată

De ea depinde să nu mărească crăpătura și să nu o facă ireparabilă.

Înainte de a isbucni în amenințări și porniri furioase, care necăjesc pe bărbat și nu ajung la nici o învoială, femeia să caute să privească greșala altuia cu indulgența, cu generozitatea, cu liniștea unei mame, și să oblige pe soțul ei să examineze lucrurile împreună!

Femea să nu uite, în acest examen, să privească și în ea însăși: adesea ori ea este cauza infidelității a cărei victimă este; totdeauna suntem porniți să mărim greșelile celorlalți, dar le vedem cu greu pe ale noastre.

Bărbatul dorește multe lucruri pe care nu le cere, și cere multe pe care nu le dorește; și când nu este mulțumit, pleacă.

Femea să caute în aceeași direcție, să-și recunoască greșelile, să caute să le repare și adesea procedând astfel va putea scoate din cea mai întunecată durere o fericire sclipitoare și adevărată, care va lumina restul zilelor ei, reînviind pentru viitor legături sfărâmate un moment.

Și apoi, ce câștigă femeia trădată să proclame sus și tare pretinsul său drept de a se libera de toate îndatoririle de soție și de mamă ca să caute alte afcțiuni? Feministele au pretins întotdeauna că este foarte greu pentru femei ca să găsească un sprijin în bărbat și că tocmai de aceea reclamă ele dreptul de a face concurență bărbaților în carierele profesionale.

Cum poate femeia înșelată să nădăduiască să găsească acel sprijin atât de greu de câștigat, abia eșită din domiciliul conjugal? Femeia care se liberează de legăturile familiei va putea, fără îndoială, să găsească un amant care-și va lua asupra drepturile unui bărbat fără nici una din îndatoriri, și care va sfârși prin a o părăsi fără scrupul, la primul minut de plictiseală, dar foarte greu un tovarăș fidel cum crede că o să găsească.

Femeia care invidează dragostele trecătoare ale bărbatului și revindică dreptul de a-l imita, nu-și dă seama de tortura sufletească a părăsirilor, succesive, cărora ar fi mai sensibile decât bărbatul. Ea nu se gândește că câștigând dreptul la atâția protectori teoretici, pierde pe acela de a poseda unul real; nu se gândește ca toate căminurile răclădite pe care le vede, sunt excepții rarissime, loturile cele mari ale loterilor, în fața cărora trebuie pusă mulțimea nenumărată, a decăderilor zilnic mai rușinoase.

tradus de Euf. Palla

Aduceri aminte

*Aduceri aminte, aduceri aminte,
Munii prăfuite culcate'n sicrie,
Spre care trecutul, sfios, se îndreaptă
În clipele pline de melancolie,*

*Voind să le smulgă din somnul letargic
În care de-atâta timp ele tot zac,
Cu ultimul vis încrustat pe figură.
Și'n ochiul cernit, obosit și opac...*

*Aduceri aminte, aduceri aminte,
Morți dragi, care'n noi îi purtăm îngropați
Și cărora moartea le-o plângem în sufle,
În clipa când iarăși au fost înviați.*

Alexandru Bilciurescu

Din viața unul boem...

Cinci fără cinci

Nuvelă de Coriolan Bărbat

Unel femei să-l făgăduiești totul, dar să nu-i dai nimic, căci dacă trunul ei este al unui ioger, sufletul ei este un demon.
CONFUCIUS

Mi s'a întâmplat în Cluj.

Stăteam cu locuința la hotelul Astoria, și trăiam viața singuratică și simplă de student, care consta din vizitarea clinicilor și a prelegerilor de la Universitate. Seara după ce luam masa la restaurantul „Gambrius“, treceam la cafeneaua „Palace“, pentru puțină muzică, — și cu o mică jertfă adusă lui Bachus, printr'o sticlă de „ceva special“ (vorba țalului) — să-mi corectez însemnările de peste zi, s-u imi începeam, — de multe ori acolo o și terminam, — vr'o schiță, nuvelă, sau poezie.

Și în seara aceasta, ca de obicei, după ce am luat masa, am venit la cafenea și mi-am ocupat un loc la o masă, unde eram singur. La celelalte mese ședeau *perechi intime*, din a căror conversație, se desprindea doar, din când în când, — pentru ochi, — câte-un răs discret sau surăs cu multe înțelesuri. Un parfum iritant învăluia funul, străveziu, de țigarete, care, într'o încetare fină, acoperea mesele, — cu răsete discrete și surăsuri cu multe înțelesuri. Doar în răstimpuri, vâlu acest iritant și străveziu, era despicat de melodia vr'unui shymi en-vogue și excitant, sau de vr'un tango lasciv, iar ca *finale* se adăuga muzica lină și dulce din „Frasquita“ lui Lehar: — Hab ein blaues Himmelbet... Rând pe rând, toate mesele s'au ocupat, cu *perechi intime*, numai eu ședeam singur.

Adecă... nici eu nu. Aveam înaintea mea o sticlă cu vin roșu, Château

Margaux, 1894, — ceva special, bun pentru inspirație.

Cam pe la ora 9 fără douăzeci, veni înăuntru un băiat bine făcut și frumuseț. Eu până aci, nu l-am mai văzut în localul acesta. Se observa de altfel că nu prea era obișnuit cu cercetarea astor fel de localuri. Pr vi cu o expresie de bunătate spre mesele ocupate, și cu o oarecare stângăcie se îndreaptă spre mine:

— „Imi dați voe, domnule?“

Fata lui cu trăsături fine de femeie se înroși, de-odată se așeză la masa mea și își comandă o butelie „Mottonel“. Din când în când scotea din buzunarul vestei un ceas vechiu de aur și îl privea cu o expresie de nerăbdare.

Cam pe la ora 9 veni în local o fată. Nici nu știu cum, — numai m'am trezit că șade la masa noastră, lângă vecinul meu. Pe părul ei castaniu și tuns a la garçonne purta o pălărie mică roșie, și după obiceiul fetelor cu educație parisiiană, începu să vorbească repede și câte toate. De-abia a putut să scape de acasă și acum se bucură din toată inima, că poate să petreacă, în toată intimitatea, vre-o câte-va ore, cu prietenul ei drag, care desigur, — având înaintea lui o butelie „Mottonel“, — nu s'a prea plictisit în absența ei, — cauzată de o mică întârziere.

Fata începu să rădă, și ochii ei mari negri străluceau ca două flori întunecate, apoi apucă paharul și goli

restul vinului în gurița ei cu buze de petale de mac roșu.

...Îi priveam cu atâta drag. În închipuirea mea, de multe ori, îmi făuream ca ideal, astfel de iubiri drăgăstoase, nevinovate și ușoare, despre care ne povestesc așa de frumos foiletoniștii francezi și vienezi. Iubiri, în cari chiar și oarecari indispoziții, nu sunt altceva, decât simplii nori iar parfumul acestor iubiri îți imbată sufletul ca și o adiere primăvăratecă.

Iubirea. acestor doi, părea una dintre acelea. Fata vorbea mereu, neîntrerupt. Spunea, că ar fi așteptat în zadar ca el să o cheme, și acuma, fugit de acasă numai să poată fi cu el.

El însă nu-i răspunse nimic. Să veada, că îi este oarecum, greu să-și desvelească sentimentele de iubire înaintea unui străin. Fata urmă mai departe, însă el... nimic. Atunci își pierdu și ea buna dispoziție, și deveni serioasă și tăcută.

Eu priveam fix spre muzicanți și nu mai aveam nici o poftă de scris. Iată un caz rar, — mă gândii. Fata se așează la masă fără nici un salut, și în tot timpul, cât a vorbit, nu m'a privit deloc. Ea vorbește numai tânărului, e numai pentru el aci, îl iubește numai pe el. Și el tace mereu, și e supărat.

... Fata îl mai întrebă încă odată, pentru ce nu i-a telefonat ?

— „Am telefonat“, îi răspunse el scurt,

— „Mie?“ întrebă ea răsând, fericită, că și-a deschis și el gura.

— „Da“.

— „La numărul 36/09?“

— „Da“, răspunse el încet. „Nu u ai venit la telefon ci tatăl tău, s

eu l-am lăsat să strige mereu înăparat: Hallo! Hallo! fără ca să-i răspund. Apoi am așteptat până a pus jos receptorul, și am plecat și eu de la telefon.

— „Adecă așa stăm, începu ea să radă. „De aceea ești așa rău dispus! Dar, dragă prietene, la ce oră mi-ai telefonat?“

— „La ora 5 și jumătate“.

— „Atunci, dragoste, fii așa de bun și altă dată cheamă-mă la telefon, între orele 4 și 5. Atunci sunt singură acasă: iar după ora cinci nu mai sunt eu de vină, că vine altcineva la telefon. și-atunci, poftim... seara noastră așteptată cu atâta dor, ne e distrusă.“

...Eu îmi beam indiferent vinul, fără ca să privesc spre perechea care se certa lângă mine, dar când auzii vocea aceia drăguță; inima îmi bătă puternic, — de atâta dor și plăcere, iar expresiunile ei, ca: „dragoste“!... „seara noastră așteptată cu atâta dor“, îmi răsuna în inimă ca o bucată de aur pe o masă de marmoră. Fata se apropie cu atâta dragoste de el, fără să se sinchisească de prezența mea. El ceru socoteala, și plăti. În acelaș timp se apropie de masa noastră patronul, și mă întrebă dacă mi-a plăcut vinul. După ce i-am spus că mi-a plăcut foarte mult, îmi ceru voce să-mi trimită două sticle la locuință.

— „Nu-i așa, locuiți tot unde ați locuit până acum? întrebă el. Hotel Astoria, camera cincizeci și doi?“

— „Da, îi răspunsei distrat. Pe furis priveam fata, care se pregătea de plecare. Era o frumusețe picantă, o brunetă fermecătoare, cu un nu știu ce, care îți evoacă un Orient voluptuos și plin de farmec exotic. Era întruparea grațioasă a femeii, a plăcerilor de dragoste, desinteresate, — a tinereții.

DU-TE DORULE

*Dute dorule la dansa
Pe cărarea cea pribeagă
Spune-i focul ce mă arde
Spune-i c'am umblat aseară
Prin aleile cu fagi,
Unde ne clădeam odată
Visele atât de dragi!
Am strigat-o încet pe nume
Așteptând-o de departe,
Dar în plâns s'o stins ecoul
Peste zările deșarte!*

*Dute dorule la dansa
Și mi-o adă înapoi.
Spune-i chinul ce mă poartă
Printre arbori triști și goi
Spune-i plânsul ce mă neacă
In amurguri reci de seară,
Când îmi smulgi durerea toată
Din sârmana mea chitară!
Dute dorule la dansa
Peste zările cu stele,
Spune-i jalea care plânge
Printre lacrimile mele!*

Anton Gurgu

Se sculă și tânărul.

— „Să mergem Henriette“, zise el.

Salută respectuos, și dispăru în urma fetei. Ea tot așa, ca și când a venit, nu salută și nici nu mă privi măcar.

Eu pentru ea, nu eram pe lume.

...Nici nu m'am mirat. Dacă îl iubește într'atâta pe tânărul acela!... Ce fericit, trebuie să fie el, căruia, fata aceasta, i-a dăruit toată prietenia ei, toată dragostea ei...

Rău dispus am plecat spre casă, și în după masa zilei următoare, am rămas tot timpul acasă. Mă simțeam așa de singur și atât de părăit, cum, poate nu m'am simțit nici odată,

Către seară sună telefonul.

— „Cine e? luai eu, rău dispus, receptorul“. Hallo (o voce drăguță), camera cincizeci și doi?“

— „Da“, îi răspunsei, „cine vorbește?“

— „Hallo?“, îmi răspunse ea, „aci Henriette“. „Spuneți-mi, Domnule răutacios, pentru ce nu m'ați sunat? Nu v'am spus aseară că numărul telefonului meu este 36/09, și că sunt între orele patru și cinci singură acasă!...“

...Pe masa de scris mi-era orologiul privirea mea se rătăci spre el.

Era ora cinci fără cinci minute.

ELEGIE

*Astru blând al vieții mele
Ce 'ncălzești cu raza ta
Zilele cele mai grele,
Jalea și durerea mea...*

*Luni de zile împreună
Ne am citit în ochi mereu
Și în clipea cea din urmă
Te-am făcut stăpânul meu.*

*Ți-am simțit în suflet chinul
Și al tainelor avânt
Si-mi presimt acum destinul
Pentru care plâng și cânt...*

*Zi cu zi mi-ai țesut dorul
Și al dragostei șirag
Între noi și-a prins fuorul,
Urzind firul cel mai drag...*

*Noaptea, când îmi ești departe,
Lângă mine ești în vis
Și tresar, chemând în șoapte
Numele-ți ce m'a învins...*

*Prin ce farmec, prin ce vraje
M'ai făcut să te ndrăgesc
Să stau nopțile de straje
Și la tine să gândesc?...*

*Vis frumos, cu taine multe
Fugi, te rog din calea mea,
Să rămână toate mute,
Mute ca iubirea ta...*

*Fugi acum și lasă calea
Multor lacrimi și nevoi,
Căci simți-vei și tu jalea
Când te-oi duce de la noi...*

Marin Dragomirescu

Cei doi pușori

Portretul lui Rafael

— După Giovan Battista Felice Zappi —

Are nenea doi pușori mici micuți, atât de mici că de n'ai umbla mai cu băgare de seamă cu ei, îi pierzi într-o clipită printre lucrurile din casă și poți să-i tot cauți o zi întreagă, că nu dai peste ei de cât odată cu inserarea, când prididindu-i foamea sunt siliți să-și părăsească ascunzătoarea lor.

Cel mai mare are trei anișori — îl cheamă Puiu — și-i foarte mândru și chipeș pentru vârsta lui așa de înaintată.

Câtă seriozitate de om matur, nu exprimă figura lui de copil, când îți declară cu ifos: *Puiu male!* adică Puiu e mare!

Cel mic, Nicușor, e o gănganie micuță cât un pui de vrabie — are abia un anișor — și pe care luându-l în brațe, îi-i frică să nu-l scapi printre degete.

La fel de drăguți amândoi, se deosebesc totuși prin aceea că cel mărisor vorbește de toate într-o anumită dialectică, pe care — cele mai de multe ori — numai el singur o înțelege, pe când cel micuț, posedă cel mai simplu vocabular din lume, compus din două cuvinte: mamă și tată.

În privința calităților lor, nu mai încapă nici o discuție. Sunt plini de calități amândoi:

Cel mărisor pe lângă că citește orice gazetă ce-i cade în mână și pe care adeseori o ține înaintea ochilor cu sulul în jos, mai e și unul din cei mai de seamă cărturari. Când citește o carte, întoarce paginile cu o neîntrecută iuteală, așa cum nici cel mai rutinat cititor n'ar putea-o face.

Dar și scrie Puiu lui nenea. Scrie mai dihai ca cel mai harnic ziarist.

Când ia condeiul în mână, într-o secundă a umplut o pagină, cu fel de fel de semne ciudate, din care probabil că el înțelege mult.

Și cel micuț citește puțin, denotându-și cititul prin fărâmitirea la moment a gazetei sau cărții ce-i intră în mână, dar încă n'a început să scrie, cu toate că dă semne vădite în această direcțiune.

Talentați pe toate căile sunt pușorii lui nenea.

Dacă cel mic până în prezent își manifestă talentul lui excepțional prin niște tipete ce te asurzesc, cum și printr'un plâns ce te obligă numai de cât să-i iei tâlpășița și să te tot duci în largul lumii; cu cel mare lucrurile stau altfel:

Talentul lui e forate dezvoltat și se manifestă în diferite moduri.

Dacă are talent la cetit și scris, el mai posedă un talent extraordinar în care nu-l întrece nimeni și anume în ceiace privește răscolirea lucrurilor de prin casă.

*Rafael, pe care cerul cu prisos îl inzestrase
Dându-i daruri cum la nimeni altul n'a mai hărăzit,
D'a tot face mereu chipul celor-l'alti se săturase
Ș'într'o zi la dânsul numai gândul lui ș'a pironit.*

*Apucând penelu 'n mână, delicate linii trase
Și portretul lui pe pânză luminos a răsărit,
Iar maestrul; care-atâta capo-d'operi desenase,
O minune, încă una, și mai mare-a săvârșit.*

*Vîind apoi la el Moartea, se opri uimită 'n dreptul
Astor două chipuri mândre și, sfoasă ca'nțeleptul,
„Care-i care-i pentru mine?“ întrebă de două ori.*

*Atunci sufletul răspunse, desvelindu-și ei secretul:
— „Ia-mi tu corpul meu netrebnic, dar să nu mi-atingi portretul;
„Amândoi, și unul ș'altul, ne-am născut nemuritori!“*

N. ȚINC

Intr'o zi îl găsi în biroul meu. Ce mai harcea-parcea printre cărți, ziare, reviste și hărți!

O întreagă babilonie, iar în mijlocul ei trona majestos Puiu!

— Ce faci acolo Puile? Il întrebai grăbit și răspunsul lui deși cam târăganat, totuș fu dat precis și cu o severitate remarcabilă, care fără voce nă sili să zămbesc:

— *Puiu crie tătucu, vină București!* Adică Puiu scrie lui tătucu să vină la București.

— Bine, dar de ce ai răscolit cărțile și ai rupt ziarele?

— *Puiu tit mut! Puiu cris mumos!* Sau pe românește: Puiu a cetit mult! Puiu a scris frumos!

Și în adevăr se cunoștea bine că Puiu citise mult, căci multe din foile de prin cărți, zăceau motolite prin toate ungherele și mai mult chiar, el scrisese foarte frumos, că aproape nici o carte și nici un ziar, nu rămăsese ne revizuite de el și absolut toate purtau cu mândrie, prea citeața și caracteristica lui semnătură.

Tot ce trecuse astfel prin mânuțele lui Puiu — poate numai într'o oră. — Îmi dădea mie de lucru, fără în-doială, o jumătate de zi.

Calitatea cea mai desăvârșită însă a lui Puiu, e dragostea ce o poartă frățiorul său Nicușor.

Toate jucăriile ce le are, le dă cu drag lui Nicușor să se joace, dar bietul mititel nici n'apucă bine să strice una, că hoțul de Puiu se și repede la el ca un hullan, smucindu-i-le cu atâta putere, că aproape să-i scoată mânuțele de la locul lor.

Când Nicușor nu-i cuminte și plânge puținel, Puiu în semn că-și iubește mult frățiorul și că dorește foarte

mult să-l mângâie, îi arde o palmă sdravănă, care-l obligă mititelul să plângă de-a-binelea.

Puiu lui nenea, mai e și foarte îndatoritor cu mămica lui. Ca dânsa să nu se obosească prea mult — legănând pe Nicușor să adoarmă — prin-de legănul cu amândouă mânuțele și cântând *nani-nani*, e gata să-l dea peste cap, dacă n'ai fost atent la vreme.

Dar câte altele nu știe să facă Puiu? Spală și rufe în albie, mai abitir ca o spălătoreasă, deși se umple peste tot cu apă, ca și cum ar fi fost vorba să facă o baie îmbrăcat.

Și ca să arate că e și drăgălaș, Puiu ajută pe mămica la măturat în casă, măcar că ridică în urma lui, nouri groși de praf.

În sfârșit ca cea mai bună dovadă că Puiu e un copil neprețuit și plin de înțelepciune, e că știe să joace cărți -- jocul lui favorit fiind pocherul — pe care l'a învățat dela tătucu.

Nu-l mai poți uita pe Puiu, văzându-l cum aruncă pe masă carte după carte strigând, *asu, dama, popa*, ca mai apoi oprindu-se momentan și fixându-l cu o privire fulgerătoare adversarul să țipe la el din toate puterile lui: *pus potu!* sau pe limba noastră: plus potul!

Așa sunt cei doi pușori și fiindcă după cât se vede, dau semne că vor ajunge departe și că vor fi și ei cîneva în lumea asta mare nenea e foarte mândru cu ei!

Ion Holban

Ape cari mistue

Eri am cules flori albe flori târzii
Din primăvara visurilor tale,
Și am poposit pe-un strat de frunze pale
Sub crengi îmbătrânite și pustii...

De nu știu unde-un cântec răzlețit,
Invăluia tăcerea sub ruine;
Incât, mă socoteam și fără mine
— Un fug rătăcitor spre infinit.

M'ași fi luat de braț — dar lutul greu
Turnat într'o poveste grăitoare
Mi-a scuturat pustiul din 'noptarea
Prin care rătăcisem numai eu;

Și din parfum de albe flori-am strâns
Comoară învechită de iubire,
Ca să-ți rămâie fie amintire
Când gândul meu se va umplea de plâns...

Dar ca să 'nchid povestea 'ntr'un sicriu
Mi-apropii gura de pământul sec,
Și mă închin spre cioclii care trec
Să-mi fîntuiască mintea, cu pustiul !...

George Nutzescu

Beslou mai întreabă aci și despre anumite stări sufletești și fiziologice, la care duce fatal adolescența și care de obicei sunt voluntar ignorate de cele mai multe familii. Deasemenea, multe observații asupra copiilor, și altele, fac „*Les systèmes du Comte Th'Phlex*” o năvelă care se distinge din învălmășala celor scrise în răstimpul ultimilor zece ani. Sfarșind-o ești fără îndoială, pus pe gânduri — și iară ești gata de a da dreptate lui Rabelais, om fără sisteme în educație, care a afirmat pentru întâia dată că : cel mai bun sistem e acela de a lăsa să crească copilul fără dascăli și fără cărți, în plină natură, împreună cu animalele, de care n'a ajuns încă să poată fi deosebit...

M. E.

Către cititorii noștri

Strângând regulat, cupoanele ce se vor găsi în fie-care număr al

„UNIVERSULUI LITERAR“
toți cititorii noștri vor participa la marile premii de primăvară ale ziarului „Universul“

Scrisoare târzie

(Sorei Maria)

Doamnă, acum e prea târziu
Și albi fulgi au prins să cearnă,
Zadarnic îmi mai ceri să-ți scriu,
Că 'n sufletu-mi și afar' e iarnă...

Oh! visorul amintirilor dragi;
Ce jalnic se tângue 'n fereastră
Sa dus de mult iubirea noastră,
Pe drumurile vieții, largi...
Și ce drum fu visul tău de anii!
De un biet pot ce-ți pasă fie,
Când visul tău e numai bani?

Frumoase cărări s'astern cu floare,
Aur din soare-i pe tot locul,
Eu nu am rugat nici când norocul,
Căci viața mea e o sărbătoare...

Și voi serba-o într'una cu avânt,
Cu vin, cu cântec și veselie,
Căci mâine poate, cine știe!
— O viață avem pe pământ

Zadarnic Doamnă 'mi ceri să-ți scriu
Căci albi fulgi au prins să-ți cearnă
Și 'n sufletu-ți și afară e iarnă...
Și pentru mine 'i prea târziu...

An. Năvălie.

Notițe critice

În editura „Casei Școalelor” se tipăresc de curând traduceri alese din clasici, iscalite de către cei mai de seamă eleniști și latinști pe cari îi avem acum în țară. Opera de nemăsurată cultură și voluntar sacrificiu pe care o face „Casa Școalelor” e prea vastă pentru a fi înghesuită în câteva rânduri.

Într'un an a publicat patrusprezece traduceri, ceace e foarte mult pentru literatura noastră, și pentru că traducerea acestora constituie pentru noi un adevărat eveniment cultural, vom scrie un articol anume în care vor fi pomenite toate tălmăcirile din autorii vechi, cari s'au îndeplinit aici sau la „Cultura națională”.

Deocamdată recomandăm cititorilor noștri :

„Toxaris” sau „dialogul despre prietenie” al lui Lucian din Samosata, scriitor grec de prin secolul II după Cristos, — precum și „Amor și Psiche” de Apuleius (scriitor latin din aceeași epocă), ambele în minunata tălmăcire a d. lui Popa-Lisăanu. Se va găsi în „Toxaris” o discuție care amintește pe „Lysis, sau despre amicitie” al lui Platon, o discuție în care se caută prin exemple deosebite a se da o icoană fidelă a adevăratei prietenii. Aci scitul Toxaris și grecul Mnesip încearcă fiecare să dovedească superioritatea prieteniei în țara lor și

din cele povestite cititorul să dregate lui Toxaris pentru că exemplele de prietenie scită se disting prin bărbăția și completa lor desinteresare.

În ce privește „Amor și Psiche”, el este un fragment din acea carte de mistere și simboluri, „Măgarul de aur”. Aci se povestește cunoscutul basm mitologic, adăogându-se și încercările ce s'au făcut pentru a găsi o explicație simbolică a lui.

O carte interesantă și originală, apărută acum, după războiu; „*Idéologues*” de Jaime de Beslou.

Sunt patru nuvele al căror miez se aseamănă; în toate se întâlnește aceeași nepotrivire fatală și dezastruoasă dintre cele gândite (sau visate) și între lumea reală. Cea dintâi poartă sugestivul titlu de „*Les systèmes du Comte Th'Phlex*”, și atacă oarecum problema educației.

Subiectul e simplu; miliardarul conte Th'Phlex, are un copil în educația căruia aplică „sistemele” sale culese din diverse manuale și compilate din lecțiile atator „herr profesori”.

Copilul e însă urât, obes, precoce în pubertate și nu se distinge prin nici un dar intelectual. Cu toate acestea, el ar fi putut face „ceva”, dacă nu era înglodat din leagăn în „sistemele” eruditului său părinte. Într'o notiță ca aceasta nu se poate reda nimic din aspectul nuvelei. În afară de problema culturii și inteligenții,

Tragerea premiilor filatelice

Iată câștigătorii premiilor filatelice pe luna Decembrie:

- 1) *Ioan D. Rașculeț*, Com. Comarnic, jud. Prahova. 2) *Alex. Crivan*, Poșta Șaba, jud. C. Albă. 3) *St. D. Petrescu*, str. Cuza Vodă 9, Loco. 4) *Zahărescu D. Ioan*, Liceul D. C. Brătianu, Pitești. 5) *Anta N. Stamatescu*, str. Vlad Vodă Tepeș 5, Giurgiu. 6) *Răin Martin*, str. Cușbuc 50 Arad. 7) *A. Potânja*, str. Ferdinand 2 Tighina. 8) *S. Sârnea*, str. Silveștru 22 Iași. 9) *Șendruțiu Traian*, liceul Em. Gojdu Oradea Mare. 10) *Silvia Bendac*, str. Sasu 22 Brăila. 11) *Pavel Russidis*, Casa Poștală No. 150 Galați. 12) *Angela Z. Ionescu*, str. Dănculescu II 32, Loco. 13) *Dinu Mățasaru*, Stefan cel Mare 11, P. Neamț. 14) *N. D. Tănăsescu*, str. Jurnal Popescu 26, Arad. 15) *E. vânghelv Luia*, str. Domnească 34, Galați. 16) *Victoria Antoniu*, str. Stefan cel Mare 311, Brăila. 17) *Gelu Ștefănescu*, str. P. Mateevici 68, Tighina. 18) *Louise Popșteriu*, Piața Prundului 6, Brașov. 19) *Romulu, Batoș*, str. Pipos 4, Arad. 20) *Th. N. Calu off*, str. P. Carol 23, Siliștra. 21) *Chitzy Ionescu*, str. Predinger 38, Ploești. 22) *Zotic Tvëndohleb*, Hotin. 23) *Cassian Mihulescu*, — Cașnih. Vaslui. 24) *Dinu M. Ioan*, Oficiul poștal, R. Valcea. 25) *Negreanu D. Gh.* Școala Normala Caracal. 26) *I. C. Stancu*, str. B. Delavrancea 95, Ploești. 27) *Aurel Colin*, str. Dogăriei 15, Focșani. 28) *Mihalcea D. Emil*, strada Mihai Bravu 10, Buzeu. 29) *Eugen Ionescu*, str. Cogălniceanu 17, Iași. 30) *Victor Petrescu*, str. Romană 86, Ploești. 31) *Irena Căp. Tănase*, str. General Berthelot 10, Oradea Mare. 32) *Ing. M. Secăreanu*, str. Știrbei-Vodă 30, R. Valcea. 33) *Rosette de Mayo*, str. Cogălniceanu 9, Ploești. 34) *Victoria Antoniu*, B-dul Carol 315, Brăila. 35) *Gr. I. Corăcin*, str. Sf. Apostol 61, Craiova. 36) *Nicolae Nicolaev*, strada Alexandru Cel Bun 152, Bolgrad. 37) *V. Topârceanu*, calca Floreasca 105, loco. 38) *Eug. C. Ionescu*, str. Cogălniceanu 17, Iași. 39) *Sfetcu Anton*, str. Cahul 4, loco. 40) *C. Copaciu*, str. Vânători 76, Călărași, Ialomița. 41) *Al. Ștefănescu*, str. Traian 23, T. Jiu. 42) *I. Toncu*, șos. Nicolina 9, Iași. 43) *D. Ștefănescu*, cal. Călărași 245, loco. 44) *Dan Dimulescu*, str. Șaguna 11, Sibiu. 45) *Zahărescu I. Ion*, str. Negru-Vodă 4, Pitești. 46) *Const. Gorgezcu*, str. Ștefănescu 44, loco. 47) *Victor St. Popescu*, Dionisie 12, loco. 48) *Alex. B. Marian*, str. Vânători 14 loco. 49) *Gh. Hohler*, Pomul Verde 7, loco. 50) și *Harnagea*, rentier, loco.

Romanță

*De ce și azi rămâi aceeași
Și așa străină m'ocoliști?
Când eu cerșindu-ți vechiul zâmbet
Din drum te abați cum mă zărești*

*Și de ce drumul de-altădată
Azi nu-l mai bați? oare să știi?
Că și-astăzi aștept să treci
In basmul nopților târzii?*

*Cad triste notele de toamnă
Și arțarii plâng neînțeleș,
Un trecător mai bate calea
Ce eu o bat atât de des.*

*Și așteptându-te uit gândul
Mă jură plânsul de isvor
Visez... dar mă deștept deodată
Credeam că vii!... e un trecător!*

D. Negulescu-Pitești

CAINII

„Adevărul e ca soarele, pe care o eclipsă l-ar putea întuneca, nu însă și al stingea“.

Stanislas

„Minciuna e ca și cărbunele; dacă nu te arde, te înegrește“.

Proverb Italian

In lumea plantelor marine domnește o armonie pe care numai singurătatea monotona a veacurilor o turbură.

In oceanele adânci, convoiuri nefârșite de alge, colindă pe scările curentilor de-alungul continentelor, și atunci când apele dorm, obosite, rămân pentru totdeauna agățate pe ascuțitele spinări de madrepore.

Aci, duc mai departe armonia și alături de coloniile antozoarelor zoantere calcareoase și reci, înalță pe nesimțite deasupra oceanului cetăți indestructibile de piatră.

Niște polipi de calcar și niște plante călătoare au învins prin forțele lor armonizate imensitatea elementului.

An în-ainte deschisă cartea zoologiei sociale.

Schițe prinse de o mână capricioasă, proeminente mute, ramuri rupte din trunchiul vulgar biped al moștenitorilor terestrii. Această listă de simetrie în linii și expresii e însuși simbolul disproporției morale și fizice, și cartea zoologiei sociale, cemi stă înainte deschisă, e adevărată.

In lumea zoologică — pasiunile rod pivoții sufletești și întreaga clădire se nărue.

Când munca clădește temeinic, răsplata surăde bogată.

Atâtea forțe în aceasta lume animală. Ce edificiu al fericirii s'ar ridica.

Impodobit ca o pagodă templul fericirii ar străluci și peste el atâtea veacuri ar trece.

Dar trec pe străzile orașului *Căinii*. Nu căinii cumiști ce scot în munți, din morminte de zăpadă, pe călători. Căinii bipezi ce latră închiși în cușca ignoranței.

Căinii cari mușcă din umbră. Căinii cari n'au avut nici odată un stăpan, un drum în viață, fiindcă n'au avut nici rațiune, nici voință, nici suflet...

Căinii aceștia strică armonia vietii sociale cu urletul lor, îmbăleză drumurile pe unde trec. Lingusăca, în genunchi în fața tuturilor celor de care știu de frică, dar într-o complicitate a lașității — pe furis — își apără salbăticia. Sărăcia îi scoate la drumul mare, îi mătură prin noroiul mincinei, zavistiei.

Uneori îi aruncă ironia vieții unde nici prin vis nu bănuiau, dar tot aceeași rămân în cușca ignoranței lor.

Căinii aceștia urăsc lumina și cu vântul, urlă salbatic când luna frumoasă se înalță pe afeul înaltului, latră când privighetoarea își spovedește tragedia firavei sale vieți...

Cine va putea trimite v e-odată șleahța acestor căinii, în lumea plantelor marine să învete din armonia și modesta vieți unor polipi, filozofia vieții adevărate...

Titus T. Stoika

A apărut

ALMANAHUL

ZIARULUI

„UNIVERSUL“

Pe anul 1925

Și se află de vânzare la toți librării, chioșcarii, depozitarii și vânzătorii de ziare cu prețul de **20 lei exemplarul.**

Pentru provincie se va trimite 5 lei porto.

O carte interesantă pentru tineret, corpul didactic, ofițeri, etc. e descrierea celebrei expediții a lui *Fr. Nansen* intitulată: **SPRE POL**, în intineric și ghiată veșnică.

Cartea, tradusă de cunoscutul publicist, d-l *B. Marian*, are numeroase ilustrații, cuprinde 320 pagini format mare și se vinde la toate librăriile cu 40 lei.

Om pretențios**Un fel de a vorbi**

— Cine ți-a dat voie să vinzi aci?...
 — Am autorizație verbală de la d. comisar!
 — Da? Ia s'o văd și eu...

— George, George, vino fuga, am prins un soarece...

CONSECVENȚE

Citim în *Unirea din Blaj*: Marele scriitor francez Anatole France, după adevăratul nume Anatole Francisc Thibaut, a murit. Ca poet, romancier și critic literar a ajuns o celebritate mondială. Eleganța și perfecțiunea stilului său sunt într'adevăr mai presus de orice discuție, dar ele nu sunt decât una din cauzele renumelui său. Se știe anume că, evreu după naștere, în afacerea Dreyfus a fost de partea acestui căpitan condamnat la închisoare și exil pentru trădare. S'a amestecat în toate luptele politice cari au dezbinat Franța. Ajunse un fel de apostol al ana hiei, al internaționalismului și chiar al bolșevismului, spunând că 'l adoră pe Lenin fiindcă lucrează pentru progresul umanității. Când i s'a dat marele premiu Nobel, începuse să cocheteze cu dușmanul tradițional al patriei sale.

În romanele sale filosofice este totdeauna sceptic, pervers și cin c. Dușman al ori cărei credințe și a tot ce e nobil și măreț, a îndrăznit să murdărească până și figura frumoasă a eroinei franceze Jeanne d'Arc. De altfel, după propriile sale cuvinte,

viața ideală este aceea a dobitoacelor, cărora natura le-a dat un instinct sigur pentru a-și procura plăcerile și pentru a fugi de dureri.

Un popor care vrea să-și păstreze energia și vigoarea caracterului său, va trebui deci să evite citirea operelor acestui autor.

Acum ne-am lămurit; va să zică:

Crème Simon

CREMA SIMON
 Această cremă igienică și binefăcătoare albește și înmoale pielea dându-i o mătădăre și o catifeleare fără pereche. Ea conservă femeii frumusețea și fragranța tinereții.

CREMA SIMON
 face să dispară toate micile alterări ale epidermei: crăpături, degerături, roșeață, păriri, etc. Crema trebuie ținută pe pielea încă umedă.

Pudra și Săpunul Simon

marele scriitor, ca poet, romancier și critic e o celebritate mondială, dar trebuie să ne ferim de a-i citi operele.

Mulțumim de consecvență!

V. B.

„UNIVERSUL LITERAR”
PREMIILE FILATELICE
 Pe luna Ianuarie 1925
CUPON No. 1

„Universul Literar”
CUPONUL Nr. 2
 Strângeți complet aceste cupoane și veți lua parte la premiile „Universului” printre cari și 3 CASE. Tragerea în primăvară